

VIERAAT KIELET
OPETUKSEN KEHITTÄMINEN

VIERAAT KIELET
OPETUKSEN KEHITTÄMINEN

KIELENOPETUKSEN PERUSTAVOITTEET JA HITAASTI EDISTYVÄT OPPILAAT

Anneli Heinonen
Elina Keloharju
Ritva Saarela
Sauli Takala

Kouluhallitus

SISÄLLYS

	Sivu
1. Tavoitteiden laadinta	3
2. Eriyttämisen perusteet	4
3. Vieraisissa kielissä edistyvien oppilaiden ottaminen huomioon erilaisin opetusjärjestelyin	5
3.1. Heterogeeniset ryhmät	5
3.1.1. Eriyttämismahdollisuudet	5
3.1.2. Eriyttämisen onnistumisen edellytyksiä	5
3.2. Homogeeniset hitaasti edistyvät ryhmät	5
3.2.1. Motivointi	5
3.2.2. Viitteitä kielen osa-alueiden harjoittamiseksi	6
4. Työskentelypisteopiskelu, eräs eriyttämiskelno	8
4.1. Opetuksen järjestely	8
4.2. Erilaisia työskentelypisteitä	8

VIHJEITÄ AIHEESTA JÄRJESTETTÄVÄÄ KOULUTUSPÄIVÄÄ VARTEN

Liitteet

1. Opetuksen eriyttäminen, eriytyminen, yksilöiminen
2. Ehdotus oppilaankortiksi
3. Eriyttämisen malleja

LÄHTEET

Arbeid i sammenholdte 8. klasser. Pedagogisk Senter Oslo i samarbeid med avdelning for Pedagogisk Utviklingsarbeid. Kokeiluraportti 1974

Burstall, Claire, French from Eight. NFER Occasional Publication Series, No 18. 1968

KHS: vieraiden kielten kokeiluraportit Kaarinan, Kangasalan, Liedon, Rantasilan ja Säynätsalon peruskouluista

Nykykielten opetussuunnitelma

Peruskoulun opetussuunnitelmakomitean mietintö I—II komiteamietinnöt A4 ja A5/1970.

Piippo, Teuvo, koulutuksellinen eriyttäminen yhteiskunnallisen eriyttämisen muotona 1.KTL:n julkaisuja 196/1973. Jyväskylän Yliopisto 1973.

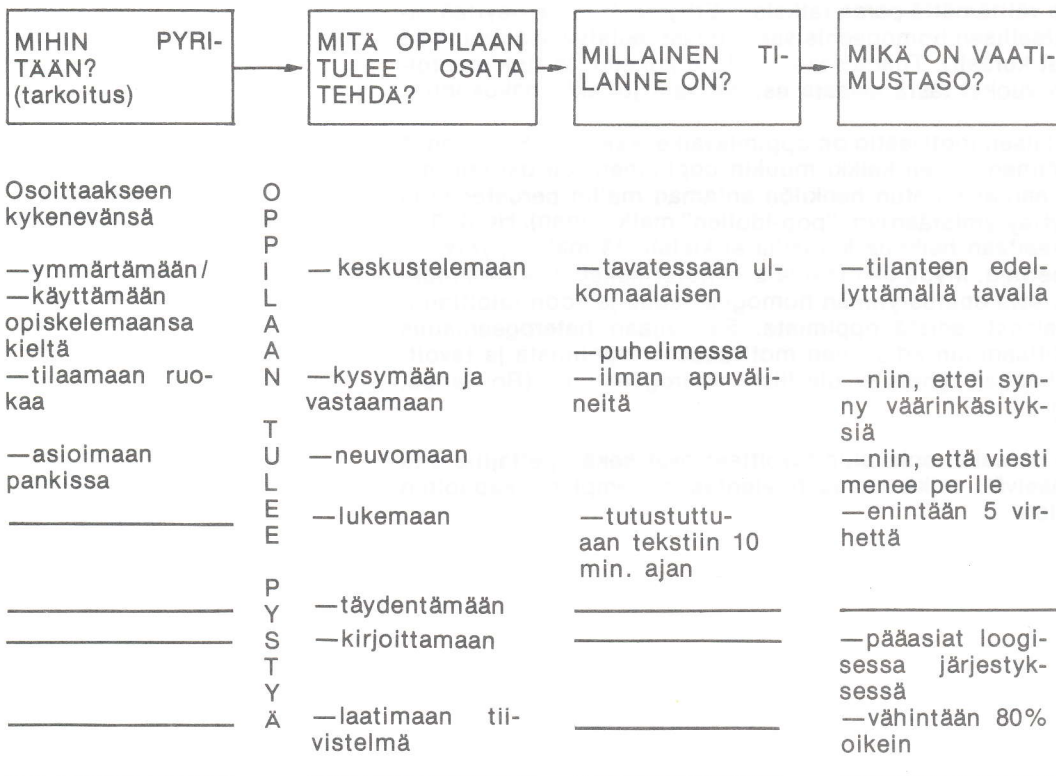
Rowlands, David G., A Language Teaching Experiment in Britain. The Ontario Institute for Studies in Education 1971.

1. TAVOITTEIDEN LAADINTA

Viime aikoina on voimakkaasti korostettu tavoitteellisuutta ja tavoitteiden täsmällistä määrittelyä. Selkeät tavoitteet helpottavat opetuksen suunnittelua ja arviointia. Kokeilussa on todettu, että tavoitteiden tiedostaminen tehostaa oppimista.

Oppilaalle vieraiden kielten tavoitteet voidaan ilmaista vaihtelevalla tarkkuudella. Peruskoulun opetussuunnitelmassa ja Nykykielten opetussuunnitelmassa tavoitteet on määritelty varsin yleisesti. Kun oppimäärä jaetaan pienempiin jaksoihin, yleistavoitteet on tarkennettava. Tavoitelauseita laadittaessa pyritään ensiksikin mahdollisimman tarkasti ilmaisemaan, mitä oppilaan tulee osata **tehdä** opiskelun eri vaiheissa. Siksi tavoitelauseen verbin valinta on tärkeä. Vaikka yleistavoitteissa voidaankin perustellusti käyttää sellaisia oppilaan käyttäytymistä osoittavia verbejä kuin "ymmärtää", "tietää", "hallita" ja "osata", jakson ja oppitunnin tavoitelauseissa näitä tulee välttää. On vaikea sanoa jälkikäteen, mikä oppilaan toiminta osoittaa, että hän "ymmärtää" tai "hallitsee" jonkin asian. Sen vuoksi tavoitteet on syytä täsmentää jo ennen opetusta ja arviointia. Täsmentämistä auttaa, kun verbi ilmaisee havaittavaa toimintaa: "kirjoittaa", "vastata", "laatia tiivistelmä", "kertoa", "selostaa" jne. Tavoitelauseita muotoiltaessa toiminnan **kohde** on täsmennettävä. POPS:ssa mainittua yleistavoitetta: "ainakin jossakin määrin käyttämään kieltä myös kirjallisesti" voidaan täsmentää määrittelemällä, millaisia kirjallisia **tuotoksia** oppilaan tulee pystyä saamaan aikaan, esim.: "Oppilaan tulee kyetä kirjoittamaan lyhyt _____kielinen kirje." Tavoitetta voidaan ja tuleekin edelleen täsmentää ilmoittamalla, millaisesta kirjeestä on kyse, esim.: ".....kirje, jossa hän kertoo henkilökohtaisia kuulumisia _____kieliselle tuttavalleen".

Arvioinnissa tilannetta on usein aihetta tarkentaa vielä pidemmälle. Erityistä huomiota on kiinnitettävä oppilaan suoritukselle asetettavaan vaatimustasoon: määritellään minkä tasoinen suoritus katsotaan hyväksyttäväksi ja riittäväksi, esim.: ".....tuttavalleen, niin että tämä saa oikean kuvan tapahtumista." Alla oleva kaavio havainnollistaa täsmällisen tavoitelauseen koostumusta. Sitä voidaan myös soveltaa, kun oppilaille annetaan koeohjeita.

Kaavio voidaan suunnitella siten, että sen perusteella on mahdollista systemaattisesti laatia tavoitelauseita ja koeohjeita: esimerkiksi: "Osoittaakseen pystyvänsä käyttämään kirjallisesti _____kieltä, oppilaan tulee osata yhden tunnin aikana ilman apuvälineitä laatia yhden sivun mittainen _____kielinen tiivistelmä lukemastaan laajemmasta tekstistä. Hyväksytyy suoritus edellyttää, että tiivistelmässä esiintyy kolme pääasiaa ja että väärinkäsityksiä ei synny. Kielellisesti hyvästä suorituksesta annetaan erikoismaininta "

(TEHTÄVÄ 1.)

2. ERIYTTÄMISEN PERUSTEET

Eriyttäminen jakautuu sen perusteella, mikä tarkoitus eriyttämisellä on erilaistavaan eriyttämiseen ja yhtenäistävään eriyttämiseen.

Erilaistavassa eriyttämisessä opetusryhmillä on eri tavoitteet (esim. organisatoriset tasokurssit). Yhtenäistävällä eriyttämisellä pyritään kaikille yhteisten tavoitteiden (perustavoitteiden, ydintavoitteiden) saavuttamiseen ryhmänsisäisin opetusjärjestelyin.

Vieraassa kielessä hitaasti edistyvät oppilaat muodostavat ongelman yhtenäistävässä eriyttämisessä.

Oppilaalle ensimmäisessä vieraassa kielessä on käynnistetty peruskoulujen ala-asteilla perustavoitteiden määrittelyyn tähtäviä kokeiluja.

Peruskurssia laadittaessa pyritään rajaamaan kielen käyttötilanteet, sanastot ja rakenteet. Vaatimuksena on, että kurssi muodostaa sellaisen järkevän kokonaisuuden, joka mahdollistaa selviytymisen todellisista kielenkäyttötilanteista, joissa taidon puute aiheuttaisi suurta hankaluutta. On ilmeistä, että kommunikaatiovalmius ja -uskailus ovat perustavoitetaso saavuttamiseksi tärkeämmät kuin pyrkimys korrektiin kieleen.

Myös eriyttämismalleja ja -keinoja kokeillaan. Tähänastisissa kokeiluissa on saatu näyttöä siitä, että voimakas organisatorinen eriyttäminen ei kielen oppimisen kannalta ole välttämättä paras ratkaisu. Erityisesti tämä näyttää pitävän paikkansa suhteellisen homogeenisissa, hitaasti edistyvissä ryhmissä (yleiskurssit ja lyhyet kurssit). Toistaiseksi voidaan kokeilu- ja tutkimustulosten vähäisyyden vuoksi tästä asiasta esittää vain joitakin näkökohtia:

1) Yleis-/lyhytkurssilaisen motivaatio on oppimisvaikeuksien vuoksi yleensä heikko. Kielen oppiminen, kuten kaikki muukin oppiminen, on osittain ns. mallioppimista: opitaan arvostetun henkilön antaman mallin perusteella ja matkitaan hänen käyttäytymistään (vrt. "pop-idolien" matkiminen). Homogeenisella oppilasaineksellaan heikolla kurssilla ei kielellistä mallia pysty antamaan muu kuin opettaja. Myös ulkomailla suoritettut kokeilut ja tutkimukset ovat osoittaneet, että opetusryhmän homogeenisuus ja koon rajoittaminen eivät yksiselitteisesti edistä oppimista. Sen sijaan heterogeenisuus näyttää parantavan hitaammin edistyvien motivaatiota, oppimista ja tavoitteisiin pääsemistä, kunhan ryhmä ei ole liian heterogeeninen. (Rowlands, 1971, Burstall 1968).

2) Yleis- ja lyhytten kurssien opiskelun tavoitteet ovat sekä opettajille että oppilaille usein epäselvät, mikä varmasti alentaa molempien osapuolten työskentelymotivaatiota.

3. VIERAISSA KIELISSÄ HITAASTI EDISTYVIEN OPPILAIDEN OTTAMINEN HUOMIOON ERILAISIN OPETUSJÄRJESTELYIN

3.1. HETEROGEEENISET RYHMAT

3.1.1. Erylyttämismahdollisuudet

Varsinkin 5. ja 6. luokalla ja sen jälkeen yläasteella on pyrittävä luokan sisäiseen eriyttämiseen. Näin mahdollistetaan se, että hitaastikin edistyvät oppilaat saavuttavat tietyn perustavoitetason.

Jos otetaan huomioon toisaalta sellaiset oppilaat, joiden tavoitteeksi asetetaan perustavoitetaso, ja toisaalta ne oppilaat, joilla on edellytyksiä ylittää tuo taso, kysymykseen tulevat eriyttämisen kolme ulottuvuutta eli dimensioita:

(1) "Laajuusdifferentiointi merkitsee sitä, että toiset oppilaat etenevät oppiaineiksessa pitemmälle kuin toiset. Oppilaiden oppimista erottavana tekijänä on omaksutun aineksen määrä.

(2) Syvyysdifferentioinnissa oppilaat saavat erikoistua johonkin aihepiiriin. Erottavana tekijänä on se, kuinka perusteellisesti oppilas syventyy johonkin oppikurssin osaan.

(3) Nopeusdifferentioinnissa on erottavana tekijänä oppimiseen käytetty aika. Oppilaat käyttävät samojen tavoitteiden saavuttamiseen eri määrän aikaa." (Piippo 1973 s. 138—140). Käytännössä nämä ulottuvuudet riippuvat toisistaan. Ks. LIITE 1.

3.1.2. Eriyttämisen onnistumisen edellytyksiä:

Opettajalta edellytetään:

- oppilaantuntemusta, joko omien havaintojen tai vanhemmilta tai kollegoilta saadun tiedon välityksellä
- perusteellista etukäteissuunnittelua, valmistelutyötä ja hyvää oman aineensa hallintaa
- kielenopetuksessa käytettävien ja siihen soveltuvien työtapojen taitamista
- hyvää työrytmiä, joka kuitenkin "sietää" oppilaiden erilaisen nopeuden, ja joustavaa opetustilanteisiin sopeutumista
- positiivista asennoitumista opetustyöhön ja oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottamista
- kykyä motivoida oppilaansa työskentelemään vastuullisesti
- perehtymistä markkinoilla olevaan, eriyttämiseen soveltuvaan materiaaliin ja huolehtimista sen hankintoihin liittyvistä toimituksista
- perehtymistä kielen opetuksen teknisten apuvälineiden käyttöön

Koululta edellytetään:

- myönteistä suhtautumista eriyttämiseen soveltuvan materiaalin hankintaan
- asianmukaisesti varustettuja kieliluokkia

Kustantajilta, tuottajilta, valmistajilta edellytetään yllämainittujen seikkojen huomioon ottamista materiaalin, tarvikkeiden ja välineiden valmistuksessa.

3.2. HOMOGEENISET HITAASTI EDISTYVÄT RYHMAT

Yläasteen vieraiden kielten yleis- ja lyhyet kurssit koostuvat yleensä hitaasti edistyvistä oppilaista. Näiden ryhmien opiskelumotivaatio on ollut heikko. Vastaavanlaisia kokemuksia on ollut niiden paikkakuntien 5. ja 6. luokilla, joissa suurin osa oppilaista on siirtynyt oppikouluihin.

3.2.1. Motivointi

Vieraassa kielessä oppilas tuntee motivaatiota oppiaineessaan, jos hän

- kokee kielen oppimisen tärkeäksi
- kokee oppisisällöt ja käytetyt työtavat mielekkäiksi
- saa oppimisen aikana onnistumisen kokemuksia.

Varsinkin hitaasti edistyvän oppilaan tulee saada niin konkreettiset tavoitteet, että hän pystyy ne saavuttamaan. Esim. jokaisen oppitunnin alussa on hyvä selostaa äidinkielellä kyseisellä oppitunnilla käsiteltävät asiat ja keskustella harjoittelutavoista. Jokaiseen uuteen työskentelyvaiheeseen siirryttäessä opettaja varmistuu siitä, että oppilaat todella tietävät, mitä heidän tulee tehdä ja miten. Ohjeet annetaan selkeästi ja yksinkertaisesti. Oppilaille varataan riittävästi aikaa harjoitteluun, ennenkuin siirrytään seuraavan jakson käsitteilyyn. Oppituntia voidaan pirstottaa erilaisin kielipeleihin ja musiikilla.

3.2.2. Viitteitä kielen eri osa-alueiden harjoittamiseksi

a) **Kuullun ymmärtämistä** voidaan hitaasti edistyvien oppilaiden kanssa harjoitella esim. seuraavasti:

— **oikein — väärin väittämin**, jolloin esim. kotitehtävänä ollut teksti käydään yhdessä läpi siten, että opettaja esittää tekstiin liittyviä väittämiä ja oppilaat sanovat, pitävätkö väittämät paikkansa vai eivät. Tehtävää voi vaikeuttaa siten, että oppilaat korjaavat väärät vaihtoehdot oikeiksi.

— **monivalintatehtävin**, jotka liittyvät kuultuun. Vastausvaihtoehdot voivat olla nauhassa, tai opettaja voi ne sanoa. Kuultava jakso on lyhyt (3—5 min.), ja se kuunnellaan ensin kertaalleen kokonaan ja sen jälkeen osissa. Kunkin jakson jälkeen oppilaille esitetään jaksoon liittyvät monivalintatehtävät.

— **piirroksin**, jolloin oppilaat esittävät yksinkertaisella piirroksella kuullun sisällön tai yhdistelevät / numeroivat / rastittavat ohjeitten mukaan tiettyjä kohtia valmiista kuvasta (esim. kartasta matkareitin). Tätä harjoittelutyyppiä edustavat myös bingo-tyyppiset kilpailut.

— **äidinkielisten selostuksien**, jolloin oppilaat voivat kuullun pohjalta vastata äidinkielistiin tarkistuskysymyksiin tai kertoa pääkohdat kuulemastaan äidinkielellä.

— **äänneiden, sanojen ja intonaation erottelua** voidaan harjoitella siten, että nauhasta kuunnellaan vaikeasti toisistaan erottuvia äänne- ja sanapareja, ja oppilaat rastittavat kuulemansa vaihtoehdon; tai he yrittävät tunnistaa, mistä intonaatiotyypistä on kysymys.

b) **Suulliseen tuottamiseen** soveltuvat esim. seuraavat harjoitukset

— **dialogit**, joita voidaan kuunnella ja toistaa, lukea esim. oppikirjasta, harjoitella pareittain, esittää luokalle tai muuntaa annetun ohjeen mukaan. Muunnosdialogissa voidaan muuttettava kohta esim. alleviivata ja antaa muutettavat osiot. Ennen varsinaisen harjoittelun aloittamista tutustutaan yhdessä perusdialogiin ja muuntamistapaan.

— edellä mainitut **monivalintatehtävät** soveltuvat suulliseen tuottamiseen siten, että oppilaat toistavat nauhasta kuulemansa oikean vaihtoehdon.

— kysymysten muodostaminen ja niihin vastaaminen. Hitaasti edistyvän luokan tueksi voidaan luokan seinälle esim. kiinnittää kysymyskortteja ja harjoitella peruskysymyksiä ja vastauksia toistuvasti. Oppilaiden tuotoksina hyväksytään lyhyet vastaukset. Yleensä ei tule kiinnittää liikaa huomiota kielen korrektiuteen.

c) **Luetun ymmärtämisen harjoittelu**

Luettuun tekstiin voi kirjallisena liittyä

— **oikein — väärin väittämiä**

— **monivalinta- tai velkkaustehtäviä**

— **lauseiden yhdistämistä piirroksiin**

— **vastausten yhdistämistä** tekstin sisältöä kontrolloiviin kysymyksiin.

— luetusta laadittujen **väärlien väittämien** korjaamista paikkansa pitäviksi

— lukemastaan tekstistä oppilaat voivat eräänä harjoittelumuotona **allevill-
vata vastaukset** kirjallisiin kysymyksiin.

d) Kirjallinen tuottaminen

Hitaasti edistyvillä oppilailla on usein kirjoittamisvaikeuksia, ja tämän vuoksi suurin osa vieraan kielen oppitunnista käytetään suullisen kielitaidon harjoitteluun. Kirjallisten harjoitusten tulee olla ohjattuja ja ”tuettuja”. Kirjallisen tuottamisen harjoitteluun soveltuvat esim.

— erilaiset **täydennystehtävät**. Oppilaat voivat täydentää tehtävään puuttuvat sanat tai lauseenosat. Tarvittavat sanat voidaan antaa valmiina ”laatikossa” tai useampana vaihtoehtona lauseen lopussa

— yksinkertaiset **muunnostehtävät**, jotka suoritetaan mallin mukaan, esim. myönteisten väitelauseiden muuntaminen kielteisiksi

— pienryhmissä voidaan laatia **henkilökohtaisia viestejä** tai **vastata annettuihin kysymyksiin** käyttäen apuna esim. mallikirjettä, oppikirjan sanastoa jne. Jos oppilas haluaa suorittaa kyseiset tehtävät yksin, hänelle on annettava siihen mahdollisuus.

— **sanastonkertaukseen** soveltuvat ristisanatehtävät, jotka voidaan täydentää kirjan sanaston avulla, sanaperheiden kokoaminen, monivalintatehtävät tai oppilaiden pienryhmissä laatimat kuva-arvoitukset ja kuva- tai sanaristikot.

(TEHTÄVÄ 2)

4. TYÖSKENTELYPISTEOPISKELU, ERÄS ERIYTTÄMISKEINO

4.1. OPETUKSEN JÄRJESTELY

Työskentelypisteopiskelun perusajatuksena on kaikkien oppilaiden auttaminen perustavoitetasolle ja oppilaiden erilaisuuden huomioon ottaminen siten, että he voivat kykynsä ja harrastuksensa mukaan paneutua vieraan kielin opiskeluun. Ideana tällainen opiskelun järjestely on vanha. Sitä on kehitetty menestyksellisesti mm. Norjan peruskouluissa, joissa ollaan luopumassa organisatorisesta eriyttämisestä.

Työskentelypistejärjestelmä on osoittautunut käyttökelpoiseksi ns. avoimissa kouluissa, mutta sitä voitaneen soveltaa myös perinteellisissä koulurakennuksissa. Työskentelypisteiden lukumäärä riippuu luokkahuoneen koosta ja muodosta sekä saatavissa olevista oppimateriaaleista ja välineistä. Ryhmätyöhuoneiden, lukusalien tai erityisten välinehuoneiden käyttömahdollisuus lisää työskentelypisteiden määrää.

Työskentelypisteopetus voidaan toteuttaa opettajien välisenä yhteistyönä rinnakkaisluokilla, mikäli kielitunnit sattuvat samanaikaisesti. Opettajat voivat suunnitella etukäteen työskentelypisteiden lukumäärän ja niissä suoritettavat tehtävät sekä laatia oppilaille opintokortit, jotka ohjaavat oppilaita työskentelypisteestä toiseen. (Ks. LIITE 2).

Varsinainen opetus voidaan toteuttaa esim. seuraavasti:

Vaihe 1: Työskentely aloitetaan yhteisen perusaineksen käsittelyllä luokan tai suuryhmän kanssa. Yhteinen opiskelujakso voi olla esim. seuraava:

- perehdytään siihen, mitä työskentelypisteissä on tarkoitus tehdä
- selostetaan käytettävät työtavat ja välineet
- käsitellään teksti alustavasti
- opetetaan uusi asia
- kuunnellaan äänitteitä tai katsellaan filmi tai dioja.

Tämän jälkeen jakaannutaan ryhmiin; ryhmiin jakaantuminen voi tapahtua myös ilman yhteisopetusta.

Jos opintokortteja käytetään, ne jaetaan tässä vaiheessa oppilaille. Kaikki oppilaat osallistuvat ensimmäiseen vaiheeseen, joka on opettajajohtoinen. Työskentelypisteopiskelun onnistumiseksi annettujen ohjeiden tulee olla selkeitä ja yksiselitteisiä.

Vaihe 2: Oppilaat siirtyvät eri työskentelypisteisiin suorittamaan heille annettuja kirjallisia tai suullisia tehtäviä, esim. harjoittelemaan rakenteita, suorittamaan erilaisia ääntämisharjoituksia, esittämään dialogeja ym. Tehtävien suorittaminen on toisissa työskentelypisteissä kaikille pakollista, toisissa taas vapaaehtoista tai valinnaista. Joissakin työskentelypisteissä tarvitaan opettajan ohjausta, joissakin oppilaat selviytyvät itsenäisesti tai nopeammin edistyvä oppilas voi toimia opettajana.

Työskentelypisteopiskelu edellyttää oppilailta

- tottumista itsenäiseen työskentelyyn, erilaisten työtapojen ja oppimateriaalien sekä -välineiden käyttöön
- vastuuta omasta ja luokkatovereiden työstä

Toisaalta se antaa mahdollisuuden oppilaiden itsenäisiin valintoihin tehtävien, työskentelyyn käytetyn ajan ja työtapojen suhteen.

Työskentelypisteopetusta voidaan toteuttaa erilaisissa opetusryhmissä: luokkaopetuksessa, yhdysluokissa tai useammista saman luokka-asteen oppilaista muodostetuissa suuryhmissä. Tällaiseen opiskelutapaan totuttelu aloitetaan muutamalla työskentelypisteellä ja pisteiden lukumäärää voidaan lisätä vähitellen. (Vrt. LIITE 3.)

4.2. ERILAISIA TYÖSKENTELYPISTEITÄ: (Ks. LIITE 3)

a) Suullinen harjoitus:

- oppilaat suorittavat erilaisia suullisia harjoituksia esim. niiden rakenteitten hallinnan vahvistamiseksi, joita on käsitelty yhteisessä opetusjaksossa
- stimulus on kirjallinen tai suullinen
- työskentelytapa: ryhmätyöskentely, pariharjoittelu tai yksilöllinen työskentely
- työpisteessä ei ole opettajaa
- työskentely on kaikille oppilaille pakollista
- apuvälineenä voidaan käyttää nauhuria tai kielistudiota

b) Keskustelu:

- oppilaat keskustelevat parittain tai ryhmissä vapaasti tai annetusta aiheesta
- työskentely on vapaaehtoista, ja se tapahtuu joko opettaja- tai oppilasjohtoisesti

c) Kirjallinen työskentely:

- oppilaat suorittavat joko oppikirjaan liittyviä tai lisätehtäviä. Tehtävien tulee mahdollisuuksien mukaan olla itseohjaavia tai ohjelmoituja, jolloin oppilas voi itse tarkistaa vastauksensa
- hitaasti edistyvät oppilaat tarvitsevat ohjausta ja apua itseohjaavien materiaalien käytössä
- työskentely on opettajajohtoista tai oppilaat voivat toimia apuopettajina
- kirjallinen työskentely on kaikille pakollista ja yksilöllistä

d) Ekstensiivinen lukeminen:

- kielitaidon laajetessa lisätään ekstensiivisten tekstien käyttöä
- oppilaille varataan mahdollisuus lukea eripituisia ja vaikeusasteeltaan erilaisia tekstejä
- työskentely on yksilöllistä ja kaikille pakollista
- työskentelypisteessä ei ole opettajaa

e) Lisäharjoittelu:

- kielessä on tärkeää, että tietty perusaines on tuttua kaikille oppilaille. Sentähden yksityisille oppilaille tai oppilasryhmille joudutaan eri syistä antamaan lisäopetusta. Nopeastikin edistyvät oppilaat saattavat tarvita lisäapua, esim. poissaolon jälkeen.
- oppilaita ohjataan vapaaehtoisesti hakeutumaan lisäopetukseen; opettaja voi tuntihavaintojen sekä diagnostisten/formatiivisten kokeitten perusteella selvittää oppilaalle, missä asiassa tämä tarvitsee lisäohjausta
- työskentely on opettajajohtoista ja vapaaehtoista
- ryhmän kokoa tulee rajoittaa

f) Rakenneharjoittelu:

- nopeasti edistyvät oppilaat voivat käsitellä kielioppirakenteita laajemmin lisämateriaalin avulla
- työskentely on opettajajohtoista ja vapaaehtoista

g) Kuuntelun harjoittelu:

- apuvälineinä käytetään nauhuria tai erilaisia nauhuri-, kuuloke- ja mikrofoniyhdistelmiä
- mieluiten käytetään valmiiksi tauotettuja kuunteluohjelmia, joissa on tarkistuskysymykset ja vastaukset
- työskentely on pakollista
- työskentelypisteessä ei ole opettajaa

h) Vapaamuotolinen toiminta:

- harjoitellaan vapaata keskustelua
  - kuunnellaan musiikkia tai lauluja
  - luetaan sanoma- ja aikakauslehtiä
  - tutustutaan esitteisiin, karttoihin ja kuvamateriaaliin
  - dramatisoidaan tai valmistetaan äänitteitä
- Työskentelypisteessä ei ole opettajaa.

(TEHTÄVÄ 3)

VIHJEITÄ AIHEESTA JÄRJESTETTÄVÄÄ KOULUTUSPÄIVÄÄ VARTEN

ENNEN KOULUTUSPÄIVÄÄ

— kertaa seuraavat täydennyskoulutusmateriaalit:

1. Suunnittelu oppilaalle vieraisa kielissä
  2. Oppimisvaikeuksien voittaminen
  3. Opetussuunnitelman asema, arviointi ja kehittäminen
- kertaa erilaiset opetusjärjestelyt, esim. suurryhmäopetus
- perehdy käsitteisiin yhtenäistävä ja erilaistava eriyttäminen
- tutustu tähän opintovihkoon
- tee kalvopohjista tarvitsemasi kalvokuvat
- informoi koulutettavia koulutuspäivänä tarvittavasta materiaalista:
- oppikirjat ja työkirjat
  - vuosikurssi- ja jaksosuunnitelmat

KOULUTUSPÄIVÄNÄ

— Pidä alustus aiheesta ”Tavoitteiden laadinta” (15—20 min). Anna pienryhmien laatia tehtävän 1. mukaisia tavoitelauseita.

T e h t ä v ä 1: Laatikaa ryhmissä tavoitelauseita johonkin opettamanne luokan oppikurssin jaksoon käyttäen apuna oheista kaaviota.

— Pidä alustus eriyttämisen perusteista ja hitaasti edistyvien oppilaiden huomioon ottamisesta erilaisin opetusjärjestelyin (30—45 min). Varaa alustuksen jälkeen aikaa keskustelulle ja mahdollisesti tehtävän 2. suorittamiselle.

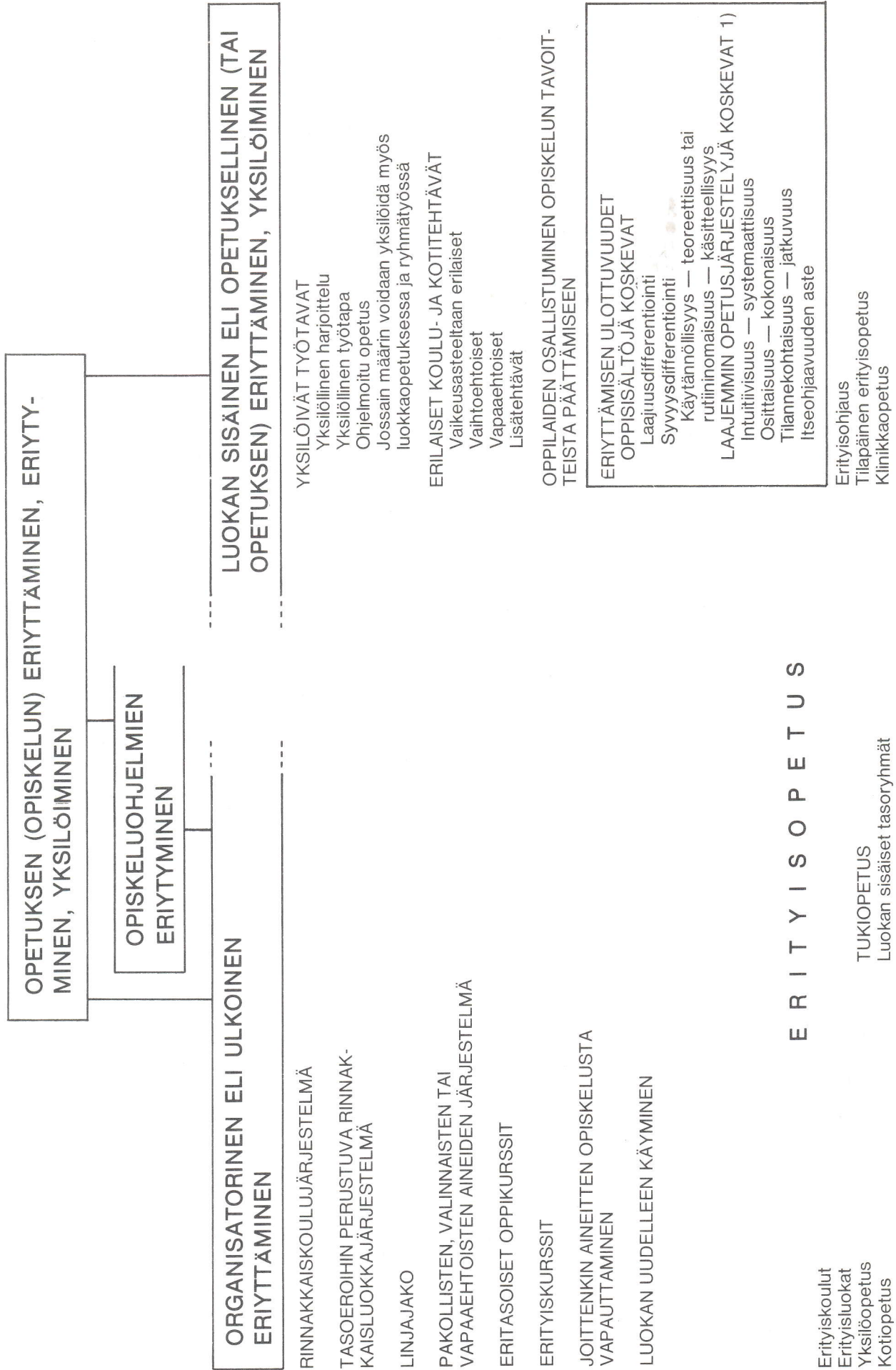
T e h t ä v ä 2: Laatikaa pienryhmissä viitteiden mukaisia harjoitustehtäviä.

— Esittele työskentelypisteopiskelu.

Johda keskustelua ja anna koulutettavien suorittaa tehtävä 3.

T e h t ä v ä 3: Miten voitte soveltaa työskentelypisteopiskelua omaan opetukseenne? Keksikää ryhmissä konkreettisia esimerkkejä tällaisista opetus-tilanteista vuosi- tai jaksosuunnitelmia apuna käyttäen.

Pohtikaa millaisiin työskentelyryhmiin jakaisitte oppilaanne ja täyttäkää malliksi oppilaskortteihin kuviteltuja etenemisjärjestyksiä työskentelypisteestä toiseen.

Peruskoulua koskevissa suunnitelmissa opetuksen eriyttämisestä annettu kuva 2)

1) Kaikkia alla mainittuja ulottuvuuksia edustavia termejä ei mainita mietinnöissä

2) Tavoitteita ja ajankäyttöä, lukuunottamatta luokan uudelleen käymistä ja tukiopetusta, ei ole otettu mukaan.

OPPILAANKORTTI (EHDOTUS)

oppilaan nimi: _____

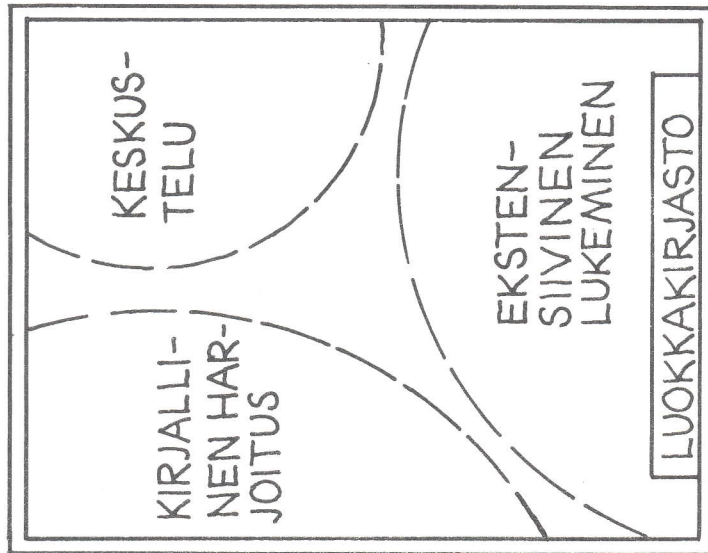
TYÖSKENTELY- PISTE	N:O	SUORITETTAVA TEHTÄVÄ (OPPILAS MERKITSEE)	ETENEMIS- JÄRJESTYS	AIKA (EHDOTUS)	OPPITUN- TI N:O
SUULLINEN HARJOITTELU	1 P				
KESKUSTELU	2 V				
KIRJALLINEN TYÖSKENTELY	3 P				
EKSTENSIIVINEN LUKEMINEN	4 P				
LISÄHARJOITTE- LU	5 V				
RAKENNEHAR- JOITTELU	6 V				
KUUNTELUHAR- JOITUS	7 P				
VAPAAMUOTOIS- TA TOIMINTAA	8 V				

P = PAKOLLINEN
V = VAPAAEHTOINEN

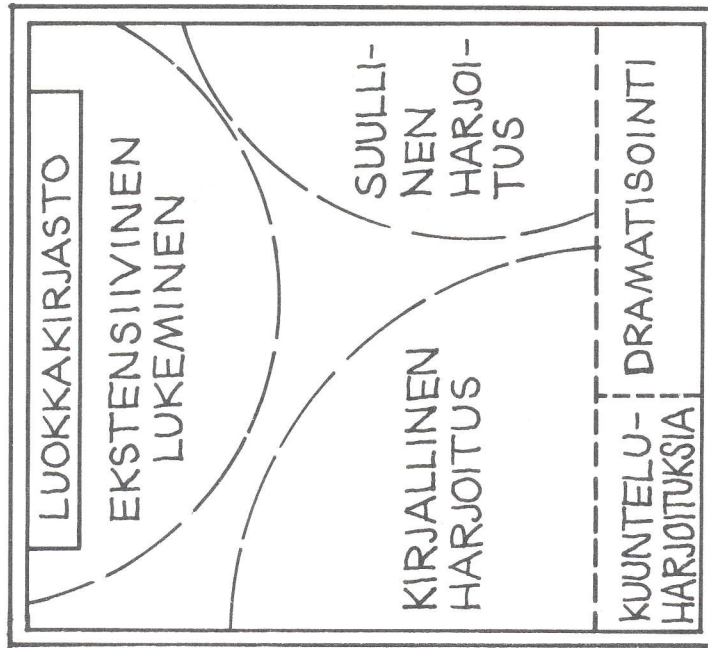
TYÖSKENTELYPISTEOPISKELU

eriyttämismalleja :

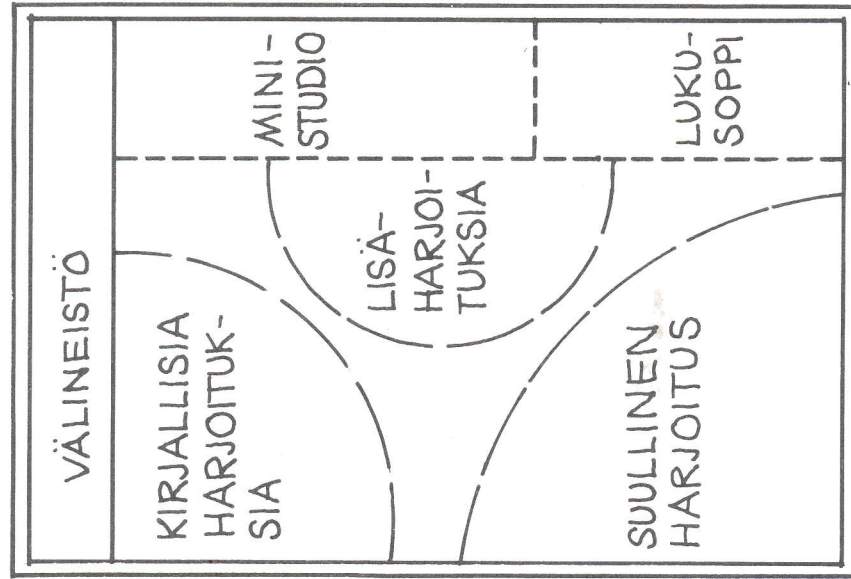
1.

2.

3.

TYÖPISTE, JOSSA
OPPILAS ON OSAN
AJASTA